

T.E.B. Merkez Heyeti Üyesi Sayın Eczacı Adnan Ülkü'nün 24. Olağan Büyük Kongrede BAĞ - KUR Konusunda Yoptığı Konuşma

ADNAN ÜLKÜ (TEB Merkez Heyeti Üyesi) — Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan ve muhterem misafirler; Bağ-Kur meselesini önce yasal açıdan inceleyeceğim, müsaade ederseniz çok kısa. Burada iki yasa değişikliği olmuştur, bu yasa değişikliği Bağ-Kur'a ne getirmiştir, ne götürmüştür. Burada mümkün olduğu kadar rakamları kısaltacağım, basitleştireceğim, sizi yormamaya çalışacağım.

İnsanların kendi iradeleri dışında karşılaştıkları çeşitli tehlikelerden koruyabilen, insanı insan olma onuruna yaraşacak ölçüden aşağıya düşürmeyecek şekilde yaşatabilmek sosyal güvenlik sistemleriyle mümkün olabilmektedir, ki ülkemizde 4 türlü sosyal sigorta kurumu mevcuttur. Bunlardan birisi de Bağ-Kur'dur.

Sosyal güvenliğin genelde iki yönü vardır. Birincisi, çalışabilene bir iş. Diğeri, geliri kesilene bir gelir temin edebilmektedir. Anayasamızın 60. maddesi de bu görevi devlete vermiştir. Burada değişiklikten önceki durumları nazarı itibara aldığımızda ek ödemeler dahil olmak üzere bir Bağ-Kur'lunun, bir devlet memurunun, bir sigortalının en alt düzey derecelerindeki aldıkları maaşı açıklıyorum ve burada ek ödemeler dahildir. Bağ-Kur sigortalıları 14.345 lira ek ödemeler dahil alırken, devlet memuru 35.160, sosyal sigortalılar da 38.736 Türk Lirası alabilmektedir. Buna mukabil, en üst düzeyde emekli maaşı alanlar, son değişiklikler hariç, sosyal sigorta yardımları dahil olmak üzere Bağ-Kur sigortalıları 31.693 ve devlet memurları ek göstergesiz, —bunun altını çiziyorum— 66.324, işçiler ise 60.688 Türk Lirası almaktadır. Burada Bağ-Kur'lunun en üst düzeyde aldığı 31.693 Türk Lirası, sosyal sigortalının en alt düzeyde aldığı 38.706 Türk Lirasından daha aşağıdadır. Emekli Sandığına ödenen primleri, —ki bunu Türk Eczacıları Birliği bulmuştur— çıplak maaş artı yakacak yardımına katarak aldıkları emekli maaş oranlarsak, bu oran yüzde 6,7

ile yüzde 10,3 arasında değişmesine rağmen, aynı hesabı Bağ-Kur üzerinden yaptığımız zaman yüzde 18,7 ile yüzde 24.1 arasında değişmektedir.

Sonuç şudur; Bağ-Kur emeklisi emeklilik öncesinde yüksek prim ödemesine karşın, düşük emekli aylığı almakta, daha düşük prim ödeyen diğer sosyal güvenlik kurumları Bağ-Kur'ludan daha yüksek emeklilik maaşı alabilmektedir. Bağ-Kur kendi olanakları ile mevcut olanaklarıyla bu durumu çok daha değiştirebilmek imkânlarına sahiptir.

Bağ-Kur kaynaklarını da iyi kullanamamıştır, nasıl kullanamamıştır? 100 milyarın üzerinde bir nakdi mevcudu vardır. Bu mevduat ortalaması son beş yılda bankalarda yüzde 31,17 faiz ortalamasıyla verilmiştir. Bu, 15-20 puan düşüktür, yani 15-20 milyar daha az faiz almıştır. Bağ-Kur 100 milyar yatırdığı paradan. Bu, kaynakların nasıl yanlış kullanıldığını belirtmek içindir. Bu rakamlar alınırken yabancı hiçbir kaynak kullanılmamıştır, kaynaklar sadece ve sadece Bağ-Kur Genel Kurulunun faaliyet raporuna dayanılarak alınmıştır. Onun için zaten bakanlık da buna cevap veremediğini ifade etmiştir.

Bağ-Kur'da ilk 6 basamakta 136.275 emekli vardır ve bunlar 14.345 lira ile 22.185 Türk Lirası arasında maaş alabilmektedirler. Sosyal yardım zammı da bunun içerisindedir. Toplam sigortalının yüzde 52,6'sı bu 1-6. basamak arasında bulunmaktadır.

Devletin gelirlerinin bir kısmını sosyal güvenlik kurumlarına aktararak ulusal gelir dağılımındaki dengeyi düzenlemek ve adaleti arttırmak devletin görevidir. Devlet, kaynaklarının kısıtlı olması, toplumsal yaşamı bozucu biçimde sosyal güvenliği reddetmesini gerektiremez. Tabii bunları söylerken başta da belirttiğim gibi insan onuruna yaraşabilecek ölçüde olması gerekir. Yoksa Bağ-Kur'da olduğu gibi ismen var, cismen yok biçiminde değil.

Şimdi 9.7.1987'de 506 sayılı Yasada bir değişiklik yapılmıştır, Bağ-Kur ile olan farklılık burada daha da arttırılmıştır. Kamuoyunda süper emeklilik diye tanınan bu uygulamanın 1/9'dan toplu ödeme yoluyla emekli olanlar için bugünkü katsayı ve sosyal zammı tutarına göre 414.800 Türk Lirası alınabilmektedir. Bağ-Kurluda da 30 Haziran 1987'de bir değişiklik getirilmiştir. Basamak sayısı 12'den 24'e yükseltilmiştir, 12. basamağa geçildikten sonra bekleme süresi birer yıldır. Burada önemli bir konu vardır ve bu gözden hiç kaçırılmamalıdır.

Basamakları 24'e çıkartan gösterge tablosunun hiçbir şekilde uygulama olanağı yoktur. Çünkü yeni basamaklara intibak ettirilmesi söz konusu değildir.

Bugün 12. derecede en az iki yıl beklemiş olan bir Bağ-Kur'lu, 24. dereceden emekli olabilmesi için tam 13 yıl beklemek zorundadır, yani Bakanlar Kurulu kararnamesi 24. dereceden emekli olacak kişilerin bu hakka ancak ve ancak iki bin yılında başlamasını uygun bulmuştur. Yıllardır 12. basamakta çakılı olan muayyen bir yaş grubunun iki bin yılına kadar bekleyebilmesi biyolojikman mümkün değildir.

Bu sosyal güvenliği gerçekten sağlamak ve yaygınlaştırmak isteyen bir uygulama değildir. Peki ne yapılmalıdır; Türk Eczacıları Birliğinin anlatıp anlattıktan sonra peki ne yapılmalıdır, önerisi daima her dosyasında mevcuttur; peki ne yapılmalıdır.

Bağ-Kur'un aktüeryal olanakları da göz önüne alınarak belli derecedeki sigortalıları sigortalı olarak bekleyenlere intibak getirilmesi zorunludur. Emekli olmak için gerekli süre ve yaş sınırı değiştirilmeden ilk 12. basamakta yer alan sigortalının daha üst basamaklara çıkabilmeleri sağlanmalıdır. Bu intibakı gereken ödeme bir defada veya belirli bir süre taksitlerle ödenebilmesi mümkündür. SSK bu imkânı getirmiştir kendi sigortalılarına. Bağ-Kur'luya bu imkân tanınsa mesela, yüzde 70 üzerinden emekli olabilirse, eline azami 207.655 Türk Lirası geçebilecektir. SSK'da ise 347.600 Türk Lirası geçmektedir. Fark 139.945 Türk Lirasıdır. Katsayı arttıkça bu fark açılacaktır. Demek ki Bağ-Kur'lu için intibak kararnamesi de yeterli değildir. Bunun yanısıra 24 basamağın göstergelerinin de yeniden düzenlenmesi, böylece sosyal güvenlik kuruluşları arasındaki dengesizliğin hiç olmazsa bu yönden düzeltilmesi gerekmektedir.

Bu konular, raporlarla İstanbul, Ankara ve İzmir'in bütün gazetelerine, gazetenin başyazar, köşe yazar vesair yazarlarına ikişer defa gönderilmiştir, ama Bağ-Kur'lu kimsesizdir, Bağ-Kur'lu yalnızdır, Bağ-Kur'lunun elinden tutacak hiç kimse yoktur. Sosyal güvenliğe önem verildiğini iddia eden bazı yazarlarımız dahi bu hususta ilgisiz kalmıştır, ama Türk Eczacıları Birliği ilgilidir ve Sayın yeni Bakanımızın ilgileneneğini ve bu hususta Türk Eczacıları Birliğinin Türkiye'de Bağ-Kur'lulara büyük bir hizmet getireceğini ve bunları da Türk eczacısının şeref ve haysiyet bölümüne yazılacağınc ve yazdırılacağına inanıyoruz.

Sayın meslektaşlarım, Türk Eczacıları Birliğine gereken herhangi bir konu gerektiği şekilde incelenir ve araştırması yapılır, öneriler getirilir ve dosyalanır. Türk Eczacıları Birliği görüşmelere mutlaka bir dosya ile gider. Bu, bugün Türkiye'deki bir sağlık problemi mi vardır, bunun çözümü nasıldır, Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyetinde bunun dosyası önerileriyle mevcuttur.

Bir ilaç meselesi mi vardır, ilaç fiyat mesele mi vardır; bunun dosyası Türk Eczacıları Birliğinde mevcuttur, önerileri de içerisinde mevcuttur. Herhangi bir konuda Türk eczacılarına 2-3 saat evvel o konunun bir paneli yapılacağı bildirilsin, Türk Eczacıları Birliği buna hazırdır, hazırdır çünkü sistemli çalışmaktadır, dokümanter çalışmaktadır, bilinçli çalışmaktadır, bilim kaynaklarıyla ve ilim kaynaklarıyla devamlı diyalog vardır.

Şimdi ben müsaade buyurursanız çok küçük bir şeyi belirtmek istiyorum. Efendim, büyük bir tehlike atlattık, İzmir'e gidiyorduk, İstanbul Eczacı Odasına uğradık, oraya Ankara'dan bir telefon geldi, Bağ-Kur Genel Müdürlüğü SSK ile bir anlaşma yapma küzeredir ve bu anlaşmada hastanın kontrolü, teşhisi ve tedavisi SSK'ya verilecektir. Bunun üzerine Sayın Genel Başkanımız bizleri görevlendirdi ve üç kişilik bir heyet olarak geri döndük, Bağ-Kur Genel Müdürlüğünden randevu alınmıştı zaten bu arada, Bağ-Kur Genel Müdürlüğüyle diyalog kurmaya başladık.

Şimdi bizim daha evvel Bağ-Kur ile Bağ-Kur genel kurulunda biraz evvel okumuş olduğum bu raporların ışığında Türk Eczacıları Birliği kendini ispat etmiş olduğu için, gerek ciddiyetiyle, gerek bilimsel hazırlanmasıyla, ekonomik açıdan, her düzeyde kendisini hazırlamış olduğu için ve onlara da güven verdiği için karşılıklı diyalog ve güven hissi hakimdir. Dedik ki, siz bunu vereceksiniz, hata edeceksiniz. Emekli Sandığı'nın düştüğü hatanın daha büyüğüne düşeceksiniz. Gelin bunu başka türlü yapalım. Bir defa bu hizmeti böyle yapmayalım, hizmeti satın alacaksınız, ilacı da eczaneden alacaksınız, eczaneden aldıktan sonra biz size bir öneride bulunalım. Tereciye tere satılmaz. Siz kontrolunuzu yapınız, sizin yetkinizi kimse elinizden almıyor, ama gene siz Türk Eczacısına da, odalara ve temsilciliklere Bağ-Kur reçetesini yapan eczanelerin Bağ-Kur reçetelerini eczanede kontrol etme yetki ve imkânını verin, bundan ne kaybedersiniz. Sizin elinizden bir yetki alınıp Türk Eczacıları Birliğine, odalara devredilmiyor ki. Olur dediler. Hemen Bağ-Kur Genel Müdürlüğü yetkililerinin altında aynı yetkileri Türk Eczacılarına da vermiştir, odalara ve Merkez Heyetine. Şimdi bu eczacı gidecek, odanın yetki verdiği kimse gidebilecek o eczaneye ve orada Bağ-Kur reçetesi yapan eczaneye gel bakalım arkadaş, getir şu Bağ-Kur reçetelerini kontrol edelim, bunu isterse günde üç defa yapacak. Hele o bir muvazaalı eczane ise, şu eczacın da nerede diyebilecek ve anlaşmayı durdurup Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne bilgi vermek imkânına sahip olacak. Hareket noktası bu oldu ve bu tabii olumlu bir aşamaydı ve yeni gelişmelerin bir başlangıcıydı. Bu akıllı hareket eden Bağ-Kur

Genel Müdürlüğüne dedik ki, siz nerede kontrol ettiriyorsunuz reçeteleri. SSK'da dediler, getirin bakalım şunları dedik, getirdiler, çok şikâyetçi. Efendim reçeteler hiç kontrol edilmemiş, bağları açılmamış, yalnız arkasına kontrol edilmiştir damgası basılmış, olduğu gibi muhafaza edilmiş, iki ay, 3,5 aydan beri ödeme yapılmamış. Eczacı kıvranıyor, her gün telefon, Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne gidiliyor, nasıl yapalım, ne yapalım. Biz ise bir öneri getirelim, biz bunu eczacı odaları yapsın, bu yetkiyi odalara verelim, odalar Bağ-Kur reçetelerini kontrol etsinler. Odalar bu baza hazırlanabilinceye kadar, bu teknik düzeye kendisini getirinceye kadar biz Merkez Heyetinde bir oluşum yapalım, bir taraftan da oda teknik olarak kendini hazırlasın, hazırladığı zaman bu olayı kendi bölgesindeki Bağ-Kur reçetelerinin kontrolünü yapsın. Bu otokontrol, bundan daha güzel, bundan daha medeni bir hareket olamaz. Bunu kabul ettiler ve Bağ-Kur reçeteleri şimdi Türk Eczacıları Birliğinin yukarıdaki salonunda torbalar içerisinde aylardan beri beklemiş bulunmaktadır. Gece sabahlara kadar 37 eleman çalışmakta, binlerce reçete kontrol edilerek, biraz evvel Sayın Genel Sekreterimizin bildirdiği vechile gönderilmekte ve Türk Eczacısının herhangi bir şaibe altına sokulmasına mani olunmaktadır.

Şimdi burada her zaman olduğu gibi, biraz evvel de bahsedildiği vechile, bunu nasıl yapalım, tabii bunun ısınması var, elektriği var, 37 kişinin beslenmesi var, 37 kişinin kâğıt masrafı vesair var, bütün bunları nasıl karşılayalım, nasıl yapalım.

Bunu Türk Eczacıları Birliği işkembei kübradan atmamak için ve diyaloga önem veren ciddi bir müessese olmak hasebiyle oda başkanlarını davet etmiştir, oda başkanlarına durumu açıklamışlar, kendisi bir öneri getirmemiş, onlardan öneri talep etmiştir. Bu öneriler sonunda oda başkanları yüzde 2,5 fatura altından verilmesine karar vermişlerdir. Bu, gerçekte yüzde 2,5 değildir. Yüzde 20 tahsil edildikten sonra kalan kısımdan yüzde 2,5'tur. Aslında demek ki reçete muhteviyatı üzerinden olduğu zaman alınan yüzde 1,9'dur. Şimdi bunun da bir kısmı odalara verilecektir, odalar da bu aşamaya geldikten sonra hazır olan odalar hazır olduklarını bildirirler, bunu alırlar kullanırlar. Bu kolay bir iş değildir, sabahlara kadar uyumamakta, Efendim önemli olan nokta şu, buradan hata çıkmamalı, hata çıkmasını bekleyen birçok odaklar var. Bu odaklar dememeli ki işte Türk Eczacıları Birliği ve odaları reçeteleri kontrol ettiler, ama bakın işte pencereyi küpür, işte sürşarj etiketi yanlış, işte piyasadan alınmış etiket, bunlar da bunun iştirakçisi dedirtmemek lâzım. Görüyorsunuz, haysiyet ve şerefimizle oynamak için gerçekleri tah-

rif eden, gerçekleri çarpıtan insanlar bu kadar açık bekleyen insanlara karşı dikkatli ve tedbirli olmak, şeref ve haysiyetimizin ne kadar önemli olduğunu belirtmek zorundayız, mecburiyetindeyiz, elbirliğiyle bun u yapmamız gerekir.

Şimdi bu para gelip de nereye gidecek; bu paralar odaya gidecek, yani oda buna ben hazırım deyip de aldığı zaman, yani bu gelir odanızın mali imkânlarına kâfi gelecek mi; acaba odalar yarın bu yüzde 1,9 kâfi değildir diyebilme yahut demesi mümkün müdür? Ama Merkez Heyeti şimdilik bunu bu şekilde yürütmektedir. Sizin menfaatiniz, kendi kendini kontrol etme, kendi kendini iyileştirme, dışarıdan yapılan bühtanlara cevap verebilme, bunların hepsi bir araya geldiği zaman çok medeni, asli ve gerçek bir olaydır. Bunun aksini iddia etmek bence, şahsi kanaatımca ne derece uygun takdirini sizlere bıraktım. Ama yok yüzde şu muymuş, bu muymuş; tamam, sen oda olarak aldığı zaman bunun masrafı yüzde yarım sa sen meslektaşından yüzde yarım al oda olarak. Çünkü o vakit APS masrafın olmayacak, masrafın düşecek, yüzde yarım al; yok eğer sana hiçbir masraf bırakmıyorsa hiçbir masraf alma. Şu anda bu karar oda başkanlarının vermiş olduğu müşterek bir karardır. Onun için, bu durumu açıklarken, hangi noktadan gelip olayın SSK'ya kayması üzere iken, nereden alınıp nereye getirildiğini belirtmeye çalıştım. Tabii verdiğim hususların bir kısmı rakamlardı, rakamlar belki sizi sıktı, ama bir konuda aydınlık getirdi, bilimsel aydınlık getirdi, gerçeği ortaya çıktı. Gerçekler ancak başka türlü olamaz, yoksa şunu da söyleyebiliriz; efendim hiçbir şey almayız, bas arkasına mühürü, SSK'nın yaptığı gibi, al efendim kontrol edilmiştir, buyurun verin; bunu mu beklersiniz? Hayır.

Siz demiyor musunuz muhterem arkadaşlarım, biz odalar yetkimizi kullanalım, yetkimizi verin; 6643 sayılı Yasanın 1. maddesi ne diyor; hem mesleğinize, hem devletin menfaatlerini telif ediniz diyor. Onun için, Merkez Heyetinin yapmış olduğu, sizin mesleğinizin ve toplumun menfaatına uygundur.

Bilmiyorum açıklamam yeterli oldu mu, olmadı mı. Konu biraz teknik olduğu için eğer sizi tatmin ettiysem kendimi mutlu kılmaktayım. Hepinize saygı ve sevgilerimi sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Ülkü.

Şimdi de Merkez Heyeti adına Çalışma Raporuyla ilgili olarak Atilla Uzgören, buyurunuz efendim.